

בעודשי"ת

# שפע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר  
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת חיי שרה תשפ"ד

גליון ב' אלפים ע"ו

שנה מ' • גליון ה'

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' דברי חיים 5 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

# תוכן הענינים

## דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

### בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת חיי שרה תשכ"ו

- עושי דברו' לשם שמים הם 'גבורי כח'.
- השכינה שורה על גבור דזה סימן שהכניע את הגוף והפכו לנשמה.
- חלישות הגוף ומכאובים סימן לחטאים.
- חש בראשו ובכל גופו יעסוק בתורה להשיב אור הנשמה.
- כח הרפואה של תלמידי הבעש"ט שהכירו באדם איזה אבר נפגם, ולכן כתבו בפתקא 'לרפואת הנפש ולרפואת הגוף'.
- הצדיקים שהכניעו את הגוף חיו ופעלו עם כח הנשמה.
- אתם קרויין אדם וכו' היינו שמבינים המהות של האדם עפר מן האדמה לולי חיות הנשמה.
- יופי שרה אמנו מאור הנשמה שמאיר מבעד להגוף.
- בת כ' בבת ק' ללא נדנוד של תאודה וגשמיות.
- אסתר ירקרקת היתה מרוב סיגופים, ועל ידי ביטול הגופניות היתה יפת תואר וטובת מראה.
- יודע ה' ימי תמימים היינו שעובדים עבודה תמה בנשמה ובגוף, ביצר טוב וביצר הרע.
- מי שמזדכך גופו כנשמה קרוי חי במיתתו.
- חזר ואמר הכתוב 'שני חיי שרה' שהיו לה שנות חיים גם לאחר קב"ז שנה.



## דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

### ולישרי לב שמחה

- מייסודות החסידות לעבוד את ה' מתוך שמחה.
- מספה"ק רביד הזהב, דלכוא לידי שמחה זה על ידי מסירות נפש או על ידי אמונה.
- כשמאמינים בה' באמת – אין שום מקום לדאגה.
- קללת אדם הראשון בועת אפיך תאכל לחם, שיהא קשה להתחזק באמונה.
- ושבחתי אני את 'השמחה' – בגימטריא "ה' מלך ה' מלך ה' ימלך", דרק כשהאדם מאמין בה' הוא יכול להיות בשמחה.
- לימוד התורה מביא את האדם לידי אמונה ועל ידי זה בא לידי שמחה.
- אף ששרה אמנו מלאה מכאובים, עם כל זאת היתה שרויה בשמחה.
- דייקא משתשקע החמה צריכים להתחזק באורה ושמחה.
- מזוזה רומז על מסירות נפש ועל אמונה בה', ועל ידם זוכים לאורה ושמחה.

## קול רנה וישועה באהלי צדיקים

בהדרת קודש וברגשי כבוד משגרים אנו בזה בשם כל הקהל הקדוש  
ברכות לראש משביר קדם עטרת ראשנו ותפארתנו

### כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון קדשו במולא טבא וגדיא יאה ובשעטומ"צ

שמחת אירוסי הנכדה הכלה המהוללה תחי

בת הגה"צ מורינו יוסף משה דוב שליט"א

ראש הישיבה זרב ואב"ד דקהילתנו הק' בארה"ב

עב"ג פרע"ח הבה"ח המופלא והמופלג בתויר"ש

מורינו לוי יצחק הלברשטאם שליט"א

בן הרה"ג מוה"ר אהרן יוסף הלברשטאם שליט"א

ר"מ בישיבתנו הק' 'שפע חיים' בני ברק

והברכה אחת היא לסבים הדגולים

בנש"ק הרה"ח מוה"ר שמואל הלברשטאם שליט"א

והרה"ג מוה"ר יקותיאל יהודה ברקוביץ שליט"א, מראשי ישיבת דברי שלום

### ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל

בקול צהלה ורינה שפתינו תרננה, שיהא רעוא מן קדם ה' אוהב צדיקים ית"ש שיהא

הזיווג עולה יפ"ה יפ"ה לקשר של קיימא ולבנין עדי עד, לתפארת השושילתא

דרהבא ובית אבוה"ק, ואך קול ששון וקול שמחה ישמע לעד במעון הקודש, אכיה"ד

# דברי תורה

## מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

### בעידן רעוא דרעיון ש"ק פרישת חיי שרה תשכ"ו

אלא תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכו' וז', ותמלוך על ק' וכו' וז' מדינות, עכ"ל. וכבר הלכו בה נמושות לבאר מה ענין יש בדרשה זו כדי לעוררם מתרדמתם. עוד יש לדעת למה זכתה אסתר לזה יותר משאר נשים שהן בנותיה של שרה אמנו (ועיין נר הקודש). עוד צריך להבין ענין מתן שכר על שנות חייה, שלא הזכיר כאן צדקתה של שרה אלא שחיתה קב"ו שנים, ומה מזה יהלוך ליתן שכר על כך לאסתר בת בתה.

\*

**נראה** לומר בתקדם הנמרא (גדלים לה, א) אמר רבי יוחנן אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו, וכולן ממשוה וכו' עיי"ש, ולהבין בעי דהתינוח חכם ועניו אבל גבור בשביל מה, מה צורך יש בגבורת הגוף בשביל שתהא השכינה שורה עליו, ואדרבה מצינו (שם מט, א) מאן חולין רבנן וכו', דאפילו בכריאותן הן תשושי כח מפני שהתורה מתשת כוחם (ר"ז).

**אלא** דכתיב (תהלים קג, כ; קידושין מ, א) גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, דאלו שעושים דבר ה' לשמו יתברך, מתוך כוונה זכה ורצון טהור

**בתורה"ק** (בראשית נג, א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. וברש"י, לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחמא, מה בת עשרים לא חמאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חמא, ובת עשרים כבת שבע ליופי. שני חיי שרה, כולן שוין לטובה. עכ"ל. ועמדו המפרשים על השנות הדבר פעמים, שהרי כבר השווה כל שנותיה במה שנכתב שנה בכל כלל וכלל, ולמה זה חזר וכוללם יחד באומרו שני חיי שרה לומר שכולן שוין לטובה.

**במדרש** (בראשית רבה נה, א) ויהיו חיי שרה מאה שנה, יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה (תהלים לו, יח), כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים, בת כ' כבת ז' לנוי, בת ק' כבת עשרים שנה לחמא, עכ"ל. וצריך לבאר המכוון בתמימות הזאת, ומה שפתח בזה כהקדמה לאומרו בת כ' כבת ז' לנוי וכו', וגם מה הכוונה לפי זה בהמשך דברי הכתוב ונחלתם לעולם תהיה.

**עוד** במדרש (שם ג) רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם, ביקש לעוררן, אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה,

**בדרך** זה יבואר הגמרא (ברכות יח, ב) על הפסוק (שמואל ב כג, ב) ובניהו בן יהוידע בן איש חיל וגו' והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השלג, איכא דאמרי דתבר גזיזי דברדא (חתיכות של ברד והקרח - רש"י) ונחת ומבל (כדי לעסוק בתורה - רש"י), איכא דאמרי דתנא סיפרא דבי רב (תורת כהנים - רש"י, מהארי דריש שהוא חמור שבספרים - תוספות) ביומא דסיתוא (ביום חורף אחד). ויש לבאר מה שמוציא המקרא מידי פשוטו שפגש בו הארי ביום השלג<sup>א</sup> והוא בנבורתו הכה והמית את הארי, דפשוט הוא שלא בא הכתוב להשמיענו גבורת הגוף שלו, דמה גדלות יש בכך ומה הרבותא בזה, ועל כרחק שאין הכוונה אלא לגבורתו וחיליה לאורייתא.

**ולפי** דרכנו עדיין אין המקרא יוצא מידי פשוטו, כי הא בהא תליא,

על ידי לימוד התורה, וכמו שאמרו (עירובין נד, א) חש בראשו יעסוק בתורה וכו' חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא, ומי שהוא מגושם ויש לו גוף כמו גוי לא יועיל לו תרופה זו, ועליו נאמר שהיא מתשת כוחו של אדם, והוא מוכרח לדרוש ברופאים, אבל הצדיקים שהם מסוג גשם החמישי הגשם שלהם מתרפא על ידי התורה, ולזה אחד מהמעלות שמנו חז"ל להיות ראוי להשראת השכינה היא גבור, שכן בהיותו מסוג הגשם החמישי נעשה גבור חיל מרוב הלימוד אשר לכל בשרו מרפא. [בשיעור חומש ורש"י פרשת תזריע תשכ"ה].

<sup>א</sup> עם היות כי טבע הארי להתחזק ביותר בזמן הקור, ומטבע האדם להמנע ממנו הפעולות החיוניות בתגבורת הקור, עם כל זאת נתגבר עליו והכהו נפש. [מצודות]

לשמוע בקול דברו, ולא לשם תאוה וכבוד, הם גבורי כח גם בנבורת הגוף.<sup>א</sup>

<sup>א</sup> דברי קדשו עשירים במקומות אחרים, ליישב הסתירה מזה למה שאמרו (סנהדרין כו, ב) שהתורה מתשת כחו של אדם:

דיש להבדיל ולחלק, דמי שלומד על מנת לקנטר ח"ו, או שלומד על מנת שיקרא רב, הריהו עושה מהתורה קרדום לחפור בה ואז התורה מתשת כוחו, ואם היא ניעור בלילה ויעסוק בתורה יהיה עיף ויגע, אבל מי שהשי"ת בעזרו ולומד תורה לשמה, אזי התורה מוסיפה בו כח ומתקיים בו מקרא שכתוב (משלי ג, טז) אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, וכדרשת רז"ל (שבת סג, א) למימינימיני בה אורך ימים איכא וכל שכן עושר וכבוד, וככל שמרבה להתייגע בתורה נוסף בו כח וגבורה, דכן מבואר בזהר הקדוש (תיקוני זוהר, תיקון סט, קא, ב) מזונא דנשמתא אורייתא, וממילא נמשך מזה חיות לגוף כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (דברים ח, ג), והתורה מוסיפה לו חיות וכוה. [שפע חיים רעוא דרעוין, פרשת חיי שרה, מאמר ט, משנת תשל"ט].

שבאמת עסק התורה במיעוט אכילה ושינה מתשת כוחו הטבעי, אבל נמשך לו חיות על טבעי, ועל דרך הכתוב (משלי ט, ה) לכו לחמו בלחמי, שהתורה היא בחינת לחם רוחני להשלים את החסרון של לחם הגשמי. ולזה האף אמנם שמצד עצמותם התלמידי חכמים הם קצירי ומרעי, מכל מקום התורה עצמה נותנת בהם כח להתחזק חיותם. [בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת ואתחנן תשכ"ט].

שגוף הצדיקים הוא מסוג גשם חמישי [בנוסף לארבעה סוגים שבבריאה, דומם, צומח, חי, מדבר (עיין כוזרי, מאמר ב, אות מד; יערות דבש, ח"א דרוש א; ועוד)], ושאר הנבראים מקבלין חיות וחיוזק מאכילה ושתיה, ואילו הצדיקים וקיי ה' יחליפו כח

פירוש הראב"ד ושאר המפרשים, אלא אפילו תלמיד חכם אינו מסוגל לקלוט כל זאת תוך יום קצר אחד, ואין זה בגדר המציאות במוחו של בשר ודם, ויתכן רק כשלומדים עם הנשמה ולא עם הראש שהוא חומר ונוצר מטיפה סרוחה, וזה אפשר רק כשהוא לגמרי מופשט מגשמיות שאז הנשמה לומדת, ומה שהנשמה יכולה גם מלאך לא יכול. ובאותו היום [מלבד כל מה שלמד] עוד הספיק גם להרוג את הארי [כפשוטו של מקרא], וגם תבר גויזי דברדא ומבל, כי הגביר כח הנשמה עד שהחליף גם את הגוף לנשמה, וככח הנשמה ניתן להספיק מה שהגוף אינו מסוגל בשום אופן.

**הוא** שלמדו מגבורתו של משה שאין השכינה שורה אלא על גבור, דבשביל שתהא השכינה שורה על האדם צריך שלא יהא הגוף הגשמי בעוכרו, ואין זאת אלא כשגם הגוף נעשה רוחני כשאינו אלא כמו יד ושומר<sup>(1)</sup> להנשמה, ואם הוא גבור הרי זה סימן שהנשמה כבר האירה את הגוף ובכך יתכן להיות השכינה שורה עליו. [ואין הגבורה סיבה להשראת השכינה, אלא סימן על הזדככות הגוף דראוי הוא שתשרה שכינה עליו].

\*

**מאידך**, לפי הכלל שידיעת ההפכים שוה, הרי שחולשת הגוף היא

שגבורת הגוף שכזאת באה לו רק על ידי שלמד תורה בקדושה ובטהרה באימה וביראה [אחרי דנחת ומבל (וראה ברכת כב, א)], ובמסירת נפש [דתבר גויזי דברדא], ונתקיים בו דבר שנאמר (משלי ג, ח) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך, ואם בדרך הטבע כשאדם מתייגע ולומד נחלשו העינים ושאר האברים, הרי כשלומד תורה בקדושה ובטהרה נעשה גבור עצום, עד שיכול להרוג את הארי אפילו באצבעו הקטנה, כי עושי דברו הם גבורי כח.

**ובן** משה נגבורתו הקים את קרשי המשכן שעשר אמות גובה<sup>(2)</sup> וזאת באה לו מרוב קדושתו. ואין זה פלא, דכאשר הגוף מזדכך והופך להיות נשמה מסוגל להרים משאות רבים וכבדים, שכן בכח הנשמה להרים אפילו עיר שלמה, ואם הגוף לא מפריע לנשמה אז כל מלכי מזרח ומערב לא יכולים לעמוד נגדו.

**ובך** עלתה לו לבניהו, אשר בגודל קדושתו למד במשך יום אחד של ימות החורף הקצרים (עין מגיד תעלומה, ברכות שם) את כל הספר תורת כהנים, על כל הלכותיה הקשות בידינו טומאה וטהרה וכו', אשר לא רק עם הארץ שאינו יכול ללמוד בו אפילו דף אחד בלי

<sup>(1)</sup> בגמרא הנ"ל (נדרים לח, א) נאמרה ההוכחה על גבורתו ממה שפרס הידיעות על המשכן, ודחי לה עיי"ש. אמנם במדרש לקח טוב (שמות מ, יח) איתא: ויקם משה את המשכן, בוא וראה כמה גבורתו של משה רבינו שהקים לבדו את המשכן, מיכן אמרו אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו אלא על גבור וחכם. (וע"ע פירוש הרא"ש נדרים שם ובמהרש"א; רש"י שמות לט, לג ובשפתי חכמים).

<sup>(2)</sup> זה מושג ידוע בידינו טומאה וטהרה, שיד ושומר (בגון עור או קליפה במאכל או יד של בלי). עקב היותו ממשש ושומר להאוכל והכלי נמשך אחריו להיות כמותו, ראה חולין קיח, בועוד.

וגו', עד שנעשה הגוף חומרי בלבד ואין הנשמה סובלתו.

**ומבל שכן אם עוד עובר בעבירה**  
 חמורה, ובעבירה שיש בה כרת רח"ל, שעל זה נאמר (שמות יב, טו, ועוד) ונכרתה הנפש ההיא, דהיינו שמתהווה ניתוק והפרדה בין הנשמה להגוף, דהנשמה כבר לא יכולה לעבוד עם גוף שכוזה, ובכך פסקיה לחיותיה, והיינו דכתיב (במדבר טו, לא, ועיין אור החיים שם) הברית שנחתך ונכרת ממקור חיותו וממילא תכרת הנפש ההיא שאין לה חיות (ועיין אור החיים ויקרא ה, כא; שם דברים לב, ח), [ונשאר גוש עפר מן הארמה בלי חיות הנשמה, ומוזה בא לידי מיתת כרת] כי עפר אתה ואל עפר תשוב (בראשית ג, יט), דכל זמן שהנשמה יכולה להאיר בתוך הגוף הוא יכול להתחזק ולהתקיים, אבל עם כריתתו ופסיקת הארת הנשמה הגוף מתפרק ומתכלה.

**בן ידוע שיש באדם רמ"ח אברים כנגד**  
 רמ"ח מצוות עשה שבתורה (מכות כג, ב), ושם"ה גידים כנגד שם"ה לא תעשה (זוהר ח"א קע, ב, ט)<sup>67</sup> ואם עובר בעשה ח"ו

<sup>67</sup> ראה בשערי קדושה לרבי חיים ויטאל (חלק א, שער א): 'נודע אל בעלי מדע, כי גוף האדם איננו האדם עצמו מצד הגוף, כי זה נקרא בשר האדם, כמו שכתוב (איוב י, יא) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשוככני... נמצא האדם הוא הפנימיות, אבל הגוף הוא ענין לבוש אחד תתלבש בו נפש השכלית, אשר היא האדם עצמו, בעודו בעולם הזה... וכמו שלבוש גוף האדם יעשהו האומן בתבנית איברי הגוף, כן עשה הוא יתברך את הגוף, שהוא לבוש הנפש, בתבנית דיוקן הנפש ברמ"ח אברים ולהם שם"ה גידים... ואחר יצירת הגוף נפח בו נפש

סימן לחמאים, וזה שהנביא מוכיח (ישעיה א, ה) על מה תכו עוד תוסיפו סרה, כל ראש לחלי וכל לבב דוי [וחולשת הגוף במכאובים ויסורים מעיד על כך שסרתם מן הדרך].

**על כן אמרו (עירובין נד, א) חש בראשו**  
 יעסוק בתורה, שנאמר (משלי א, ט) כי לוית חן הם לראשך, חש בנרונו יעסוק בתורה, שנאמר (שם) וענקים לגרגרותיך, חש במעיו יעסוק בתורה, שנאמר (שם ג, ח) רפאות תהי לשרך, חש בעצמותיו יעסוק בתורה, שנאמר (שם) ושקוי לעצמותיך, חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר (שם ד, כב) ולכל בשרו מרפא עיי"ש, ומשמעות הלשון שאין המכוון שבשכר מצות לימוד התורה ישלח ה' דברו וירפאהו, אלא שעצם לימוד התורה היא היא הרפואה.

**וביאור הדברים, דהנה זה ברור**  
 כשמש שאי אפשר להנשמה להיות חולה, כמו שלא שייך חולי במלאך, ואין שום מחלה באה על האדם אלא לאחר שנתהווה ניתוק בין הגוף והנשמה, כי הנשמה נלחמת תמיד עם החומר, וכאשר מוסיף בחומריות עד שנעשה מגושם ומוזהם ביותר ל"ע, אז כבר אינה יכולה ללחום בו, ואינה סובלת עוד את הגוף, וכתוצאה מכך נפסק השפעת החיות מהנשמה אל הגוף. כל עוד והגוף עוד יכול להכיל את הנשמה, דהיינו שאינו כל כך מלא שקר וגשמיות באופן שהנשמה לא יכולה להאיר בו, הוא עומד בתקפו וגבורתו, והסיבה לחלישות הגוף היא מה שמרבה בתאוות, כענין שנאמר (דברים לב, טו) וישמן ישרון ויבעט שמנת עבית כשית

\*

בזה היה כוחם של צדיקי אמת, הכעש"ט ותלמידיו הקדושים, שהם הם הרופאים האמיתיים אשר עליהם נאמר (שמות כא, יט) ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות (ברכות ס, א), שבהסתכלותם על האדם לא הביטו על הגוף אלא על הנשמה, וראו איך שגשמה זו אינה יכולה להאיר אל תוך האבר הלזה שבגלל שנפגם בעבירה, שבכך גישם ופגם וטימא את האבר והגיד עד כדי כך שהנשמה תמאסה ולא רוצה לשרות בתוכו, ובהסתלקות החיות הרוחנית נעשה כולו גופני וחומרי, והרי מטבע הגשם להתפרק ולהתבלות. ומשהבחינו וראו שלא קיים מצות עשה והאבר מתחיל להתבלות, נתנו לו תיקון תשובה ופייסו את הנשמה הקדושה, ובכך המשיכו לו שוב כח וחיות להחיותו ולהחיותו ברמ"ח אבריו.

**על** כך נהגו אצל צדיקים לכתוב בפתקא 'לרפואת הנפש ולרפואת הגוף', דרפואת הגוף באה מכח רפואת הנפש, וכאשר עבירות וחומריות החמא לא יעכב בעד אור הנשמה מלהיכנס אל תוך האבר, יתרפא ויתחזק להיות גבור חיל, ויוכל להרוג את הארי, ולתבור גזיזי דברדא למטבל במים קרים ולא יצמנן.<sup>1</sup>

נעשה האבר שכנגדו מגושם, ואז הנשמה לא יכולה להשפיע בו חיות, ומכך נחלה האבר.

**על** כן אם חש בראשו אין זה אלא בגלל שהנשמה הקדושה לא רוצה שייכות עם הגוף הזה, דלפי שבראש הזה לא למד תורה וחשב מחשבות זרות, הנשמה ממאסת בו, ועל זה יש לו עצה אחת יעסוק בתורה, לקדש ולטהר את הראש בלימוד התורה, ואז הנשמה תנסה שוב להאיר אל תוך הגוף, וממילא יוסר כל המיחוש והחולי, ובכך רפאות היא לשריך ושיקוי לעצמותיך.

חיה כלולה מרמ"ח איברים רוחנים ושס"ה גידים, ויתלבשו תוך רמ"ח איברים ושס"ה גידים של הגוף, ואז פועלים איברי הנפש פעולתן על ידי הכלים שהם איברי הגוף, כגרון ביד החוצב בו. והראיה לזה, כי לא יפעלו איברי הגוף פעולתם אלא בעוד הנפש בהם, עין רואה ואוזן שומעת וכו', ובהסתלק הנפש חשכו הרואות בארובות ונתבטלו כל החושים מרמ"ח אברים... ואמנם מזון הרוחני של הנפש הקדושה נמשך אליה על ידי קיום התורה הכלולה מתרי"ג מצוות... וכל אבר מן רמ"ח איברים נזון ממצוה פרטית המתיחסת לאותו אבר, וכאשר יחסר לאדם קיום איזו מצוה, גם האבר הפרטי המתיחס למצוה יחסר ממנו מזונו הנמשך לו... וכמו כן כאשר יקיים האדם שס"ה מצוות לא תעשה בהמנעו מלעשותם... יש כח אל המזון הרוחני הנזכר בקיימו מצות עשה, להמשך דרך צנורות שהם שס"ה גידים של הנפש להחיות הרמ"ח איברים שלה, וכאשר יעבור על איזה עבירה מהם, אז יסתם הצנור הפרטי ההוא המתיחס אל אותה העבירה... וכשיבש הצנור גם כן מתיבש האבר ההוא, אף על פי שלא יוסר לגמרי כענין מי שיחסר ממנו איזה מצות עשה, אמנם יפול בו מום... עיי"ש עוד.

<sup>1</sup> לכן נהגו אצל צדיקים לרשום בפתקא לרפואת הנפש ולרפואת הגוף, כי הנפש הוא העיקר ואם הנפש תתרפא ממילא ימשך רפואה גם לגוף. הרופאים בקוצר ידיעתם יכולים לבדוק רק את הגוף שאינו אלא לבוש לנשמה, והם רואים את הפגם והחסרון רק לאחר שכבר עבר מהנשמה



ממילא ירפא הגוף, ולא שתתן תרופה גשמית כגון כדור או זריקה שהם כסם המות, (הגם שיש בזה גם כן ענינים גבוהים ונסתרים מצדיקי אמת שיש נצוצות הקדושים בדברים שאינם למאכל אדם, וזה עמוק עמוק מאוד, ומה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית (תהלים קד, כד)). זה גם המכוון כמה שיסדרו בנוסח הברכה רפאנו הוי"ה ברוחניות, דהיינו לתקן מה שנוגע להאלקות, להנשמה חלק א-לוה ממעל, וממילא ונרפא בגוף,<sup>10</sup> דכשהגוף לא יהא כל כך מגושם תאיר בו אור הנשמה להחזיקו ולהחיותו.

\*

**בדורות** שעברו ראו ההנהגה של מיעוט שינה אצל הצדיקים באופן מבהיל לרעיון, כגון הגר"א הקדוש זי"ע (ראה בהקדמת בניו לביאור הגר"א על שולחן ערוך), וזקניי הקדושים בעל דברי חיים זי"ע ובעל עטרת צבי זי"ע, ואף מצדיקים שאני עוד הכרתי, שחטפו תנומה לרגעים ספורים ומיד חזרו אל לימודם. הגה"ק מאוסטרובצא זי"ע מלכד

והיה מעשה אצל זקה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע פעם אחת בסעודה שלישית שהשתעל מאד, והגיש לו בנו הוא זקה"ק מגארליץ זי"ע כוס תה, ודחאו זקה"ק באומרו: בעולם האצילות לא שותים תה. על כך השיב לו בנו הקדוש: בעולם האצילות גם לא משתעלים ('אין עולם האצילות הוסט מען נישט'). ושיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד (עבודה זרה יב, ב), וזה עמוק עמוק מאוד, וירא אני לומר בענינים העומדים ברומו של עולם וידועים להבקיאים במעשה מרכבה בעולמות העליונים, כפי מה שכתוב בספרים הקדושים, שאולי יובן מה שדקדק וקני הקדוש בלשון קדשו דשם דייקא לא משתעלים, ומבשרי אחזה א-לוה, שמכח הדבקות במוחין עילאין אין שיעול, והמ"י.

זה שאמר הכתוב, ורפא ירפא, וכמו שכתב זקה"ק מזידטשויב בעל עטרת צבי זי"ע (במכתבו למונקאטש, שנדפס בסוף ספר פרי קודש הלולים) דקאי על הרופאים הצדיקים עיי"ש לדרכו בקודש. ולי נראה לפרש בדרך פשט, ורפא את הנשמה ואז

<sup>10</sup> ועל זה אנו מתפללים רפאנו ה', שהשי"ת ירפא אותנו במקור ובשורש הנשמה כי הוא המהוה כל הוויות, ואז ממילא ונרפא ברפואת הגוף, והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו, ודלא כמעשה הרופאים שאין בידם ובידיעתם להעביר ולרפאות את שורש המחלה. ומסיימים ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל דייקא, רצ"ל שמהות וסיבת החולי היא בשורש הישראלי, שפגמו בנשמתם וביהדותם, ודבר זה שייך רק בעמו ישראל, מה שאין כן באומות העולם שאין להם נשמה. ושפע חיים רעוא דרעיון, פרשת חיי שרה, מאמר ט, משנת תשל"ט.

להגוף, אך לא כן נחלת עבדי ה' הצדיקים שמתכלים בשורש החולי בנשמה שהיא עצם האדם ועל ידי זה יודעים מיד מה חסר לאדם, והם מתקנים אותו בשורש עליון, שמקשרים הנשמה לכסא הכבוד למקור ושורש הנשמות וממשיכים משם חיות לנשמה, וממילא גם הגוף מתרפא... ובאופן זה היו רוב עניני הרפואה שעשו תלמידי הבעש"ט הקדושים, שהמשיכו קדושה לרפאות את הנשמה וממילא נתרפא הגוף... [שפע חיים רעוא דרעיון, פרשת חיי שרה, מאמר ט, משנת תשל"ט].

התפרדות הנשמה מהגוף ועד שהוא כלה לגמרי. הרה"ק מראפשיץ זי"ע היה הולך בחוץ בלילות החורף כשגופו רטוב [מן המשקה ששפך אל תוך צוארון] הכתונת, כשהיה מעמיד פנים כאילו שותה, כדרכו בקודש במעשה הברדחנות], והכתונת נדבקה ונתחברה אל בשר קדשו מחמת שנקרש ונעשה קרח, ואז היה מנתק בכח את הכתונת מהגוף עד זוב דם, וכאשר נתמלא כל גופו הקדוש פצעי דם שוב נדבק בו המלבוש בגלל הדם, והיה חוזר ומפרידו בכח מן הגוף, וחוזר חלילה, ובכל זאת היה גבור חיל. כי הכח והגבורה אינו אלא מהנשמה שהיא חלק א-לוה ממעל, והגוף כשלעצמו אין בו שום חיות.

**ועל** אף שכל ימיהם ממש לא אכלו ולא ישנו, והיו מסגפים עצמם בכל מיני עינויים קשים, האריכו ימים עד לשבעים ושמנים שנה, וזה שאומרים בתפילה כי הם חיינו ואורך ימינו שכל החיות מלימוד התורה הקדושה, שעומדת לו לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנותו וכו', בזקנותו מהו אומר (תהלים צב, טו) עוד יגובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו (קדושין פב, ב).

**וגם** באחרית ימיהם לא באו לידי מיתה אלא בגלל שאו עלתה ברצונו ית"ש להשיבם הביתה, או לפי שלא היה הדור ראוי. וכן נאמר (דברים לד, ז) ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא גם לחה, ומזה שאלו חז"ל (סוטה יג, ב) על מה שאמר (דברים לא, ב) לא אוכל עוד לצאת ולבא, אילימא לצאת ולבא ממש והכתיב ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא גם ליחה וכו',

מה שהיה ממעט בשינה היה כל ימיו שריו בתענית, ובכל זאת היה מוחו צלול ושנון, והיה יושב ודורש פלפולים עצומים גג על גג כמשך שעות רבות מבלי להתעייף, מה שלא ניתן להבין על פי טבעיות. כן עוד צדיקים קדושים שהיתה כל התורה שגורה על פיהם ויכלו לספור אותיותיה, וכל הרואה אותם השתומם איך זה יתכן במוח האנושי.

**אבל** אין זה אלא שאלה של אוילות, כי האמת יורה דרכו דאדרבה כפי מה שהגוף מתחזק ומתגבר נעשה יותר מסך המבריל, ונפסק החיבור מהגוף לנשמה, ומזה בא לידי חלישת הכוחות והחושים, ועד שנעשה תל עולם. ולשוא ינסה להעצים כוחותיו על ידי האכלת הגוף, שבכך הוא מוסיף עליו חומריות ונעשה יותר מזגשם, והנשמה תמאסהו, ובשעה אחת בלבד שאין הנשמה מאירה בתוכו תיכף משתנה צורה, שהלא הגוף בלי הנשמה אינו כלום, וכפי שמתחזק ומתגבר הגוף יותר נפסק הקשר בינו לבין הנשמה. לא כן הצדיקים שכולם עסקו להכניע את הגוף, ועם הנשמה היו יכולים לילך באש ולא להשרף, וכמו שזקה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע היה מכנים ידו באש של נר דלוק, או לילך בשלג ולא להצטנן.

**ולא** יפלא איפוא מה שזקה"ק מזידיטשוב בעל עמרת צבי זי"ע היה יושב כל הלילה בתוך חור שבנהר הקפוא, ולמד שם בספר הזוהר הקדוש, כשכל גופו המהור נדבק אל הקרח, ולא קרה לו כלום, כי מלאך אינו מצטנן, וכל התחלת החולאים אינה אלא מחמת

ולנתק עצמו מכל הדברים הגשמיים, לעשות תשובה לפני השי"ת ולפיים אותו, ואז הנשמה לא תמאס בו, קום קרא אל אלקיך ותראה איך שיעזור לך ותהא נעשה ככריה חדשה.

\*

**בזמן** השי"ס, כאשר כן נמצאו וכן היו הרופאים האמיתיים, היתה הקות דם מגדולי דרכי הרפואה. כי הדם הוא מקור התאווה, שבאים מחמת רתיחות הדמים, ועל כן אסרה תורה לאכול דם בהמה שזה עלול להביאו לידי תאוות ורציחה [של טבעיות הבעל חי (עין חינוך מצוה קמח)], וכאשר נחלה האדם בגלל שהנשמה לא יכולה לסבול יותר, הלכו והוציאו קצת דם מהגוף, ובקשו מהשי"ת שהחומר ייחלש קצת, ועזר השי"ת שהנשמה חזרה אל הגוף ונתחזקו כוחותיו.

\*

**ענין** זה יורמו באומרים ז"ל (יבמות סא, א) אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם. כי נקרא אדם על שנברא מן האדמה (בראשית רבה יז, ד), ונדרש בנוטריקון (סוטה ה, א) אד"ם א'פר ד"ם מ'רה, כמו שבהמה נוצרה מן האדמה כך האדם נתגבש מגושי עפר שנתוסף בהם ליחה אדומה של דם, וזה כל האדם חומר גם ומקולקל ללא כל שוויות וערך, אלא שהקב"ה הפליא לעשות לנפש באפיו נשמת חיים, וכדברי הדרכי משה (אורה חיים סימן ג, ב) בפירוש הברכה ומפליא לעשות, דקאי על הנשמה שנתן באדם, וזו היא פליאה גדולה שיתקיים דבר רוחני והוא מן

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן לצאת ולבוא בדברי תורה, מלמד שנסתתמו ממנו שערי חכמה עיי"ש, היינו שנקראה הנשמה אל השמים לשוב אל מקור מחצבתה.

\*

**מן** האמור נראה לי ברור הסיבה למה שקורה לפעמים אצל אדם שנחלה ואינו יכול לאכול ולישון, וזה דרכם כסל למו לרוץ לרופא שירשום לו איזו תרופה בשביל להגביר את התאבון, ונמשך אחר ההבנה הטבעית של דעתו ושכלו של הגוי, ומשל למה הדבר דומה לבהמה שבורחת מהשחיטה ומכניסים אותה בכח לבית המטבחים, כך הוא זה שמכריח בכח את גופו להרבות באכילה, שכן אחרי שמילא כריסו בתאוות וגשמיות עד שהנשמה כבר מואסת בו, הגוף אינו תאב לאכול מתוך שהוא מרגיש שאם ימשיך עוד למלא כריסו יביא עצמו לידי סופו; כשאינו מתנהג בקדושה וטהרה כמו שיהודי צריך להתנהג, ואינו עוסק בתורה, הגוף כבר מתחיל להרגיש שאינו מסוגל להתקיים.

**ול'הוציא** מדעת הרופאים שאומרים שצריך לקחת תרופות בשביל שיוכל לישון ולאכול, דבאמת זה בשבילו סם המות ח"ו. מי שידוע ומבין בנפש האלקית, אלקי נשמה שנתת בי וכו', משכיל לדעת שלא בא לידי כך אלא מחמת שהנשמה אינה יכולה לסבול כבר את הכרס המלא, שבתאוותו הגופנית כל כך הלעיט והכניס בו, ומזה בא למה שלוקה במכות ואבעבועות, וגופו נעשה נבאש ומקולקל, ואינו יכול לאכול ולישון. וזאת העצה היעוצה לו לעסוק בתורה

בתורה וללמוד כל מצוותיה ואזהרותיה, ומעלה עליו הכתוב כאילו עשאים כולם וממילא יותקנו פגמיו ויתרפא. וגם שמתוך לימודו יתעורר לדעת כל העבירות שעבר עליהם והמצוות עשה שלא קיים אותם, ויתבייש הגוף במעשיו, ואז תוכל אור הנשמה להיכנס בו, כשלא יהא בו כל כך זוהמא וגשמיות, ובכך יתקיים בו כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא.

\*

**הוא** הדבר בנוגע ליופי שהתורה הקדושה משבחת בו את שרה, דבוראי לא דברה תורה מהבל היופי הגשמי של הגוף (ועיין גור אריה), אלא דאיתא בספרים הקדושים דכאשר הנשמה מאירה וזורחת מתוך הגוף נמשך מזה יופי שאין בכל העולם כדוגמתו (וראה אור החיים, דברים כא, יא), ועל דרך שנאמר (קהלת ה, א) חכמת אדם תאיר פניו, ויש בזה כמה בחינות וענינים, ובפשטות כאשר מתפשט אור הנשמה הקדושה בכל הגוף, הגוף נעשה כמו זכוכית שהנשמה הקדושה זורחת ומשתקפת מתוכו.

**ומסופר** בגמרא (ברכות ה, ב) רבי אלעזר חלש, על לגביה רבי יוחנן, חזא דהוה קא גני בבית אפל, גלייה לדרעיה ונפל נהורא וכו', ופירש רש"י, שהיה בשרו מבהיק, שיפה היה מאד, כדאמרינן בכבא מציעא בהשוכר את הפועלים (פד, א). [שם מצינו, אמר רבי יוחנן אנא אשתירי משפירי ירושלים וכו', שופריה דרב כהנא מעין שופריה דרבי אבהו, שופריה דרבי אבהו מעין שופריה דיעקב אבינו, שופריה דיעקב

העליונים בדבר גשמי בגוף האדם שהוא מן התחתונים וכו' עיי"ש (ובהגהות רמ"א בשו"ע שם סעיף א), וברגע אחד שהנשמה יוצאת ממנו חוזר להיות עפר ואפר.

**על** זה נאמר אתם קרויין אדם, כלומר שאתם בני ישראל יורדים לדעת מה מהותו האמיתית של האדם, ולמה נקרא אדם, לא כן אומות העולם וכל הרופאים ממזרח עד מערב שאין להם שום השגה במקור חיותו של האדם, ויכולים רק לנתח ולהזריק רח"ל ולא לרפאות. רק חכמי התורה הקדושים שיודעים רמ"ח מצוות עשה ושם"ה לא תעשה, ובקאים בסודות מרכבה העליונה ומה מקור האברים בכסא הכבוד, וכידיעתם בספר יצירה יכולים לברוא אדם (ראה סנהדרין פה, ב), הם יכולים לרפאות את המחלה. על כן אמרו (בבא בתרא קטז, א) כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם וכו', שהוא הוא הרופא האמיתי (עיין אוהב ישראל, ליקוטים חדשים ריש פר' משפטים; מאור ושמש, פרשת חוקת בד"ה או יאמר וידבר ה').

**וכאשר** לא יודע בכל גיד ואבר נגד איזה מצוה הוא, ולא הודע אליו שורש הפגם מה גרם לו לסלק החיות מן האבר, על כן באו חכמים הקדושים ונתנו עצה שהחש בכל גופו יעסוק בתורה, והוא על דרך דמצינו (מנחות ק, א) כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם, וכן הוא בכל המצוות שהעוסק בתורתם כאילו עשאים (של"ה, עשרה מאמרות, מאמר שיש, אות קפז; כלי יקר, דברים ל, יא; אור החיים, ריש פרשת בחוקתי, אופן יד), ולכן החש בכל גופו ואינו יודע במה פגם, עצתו אמונה לעסוק

ויבואר בזה מה שנאמר בשרה, בת עשרים כבת שבע ליופי, ועמדו בזה דארברה לפי סדר העולם בת עשרים יפה יותר מבת שבע (עיין מורה; עמר נקא מרכיבו עובדיה מברטנורה על רש"י; יפה תואר על המדרש; הדר זקנים). ויש לומר להידוע מהמציאות שכל ילד חן נסוך על פניו, וכן איתא בספרים הקדושים, וכן שמעתי מצדיקים, כי כמה שהגוף פחות מגושם כך הוא יפה יותר לפי שאינו מסתיר ומכסה על אור הנשמה, וזה שהיה אצל שרה גם בהיותה בת עשרים שהחומר לא העיב על הנשמה, והיתה ביופיה כמו בילדותה בת שבע.

על פי האמור יתבאר בשתי הלשונות בנמרא (מגילה יד, א) יסכה זו שרה, ולמה נקרא שמה יסכה שסכתה ברוח הקודש וכו', דבר אחר יסכה שהכל סוכין ביופיה עיי"ש, ולפי ההבנה הפשוטה שהמדובר ביופיה הגשמי רחוקים דבריהם זה מזה, שכן רוח הקודש והכל היופי הם דבר והיפוכו, אך לדברינו אלו ואלו דברי אלקים חיים ושניהם לדבר אחד נתכוונו, דכשם שאין השכינה שורה אלא על גבור שזה סימן שהגוף אינו מפריע להנשמה להתדבק בבורא כל עולמים, כן מה שהכל סוכין ביופיה זה בגלל רוב קדושתה שסכתה ברוח הקודש, וכמו באביגיל שהלך דוד לאורה כך היה הכל סוכין ביופיה של שרה שאור קדושתה היה זורח למרחוק.

\*

על כך הקדים לבאר מה שורש ומקור היופי שלה: בת מאה כבת עשרים לחמא וכו', דלפי שהיתה נקייה מן החמא לא העיב הגוף על אור

אבינו מעין שופריה דאדם הראשון, ואילו רבי יוחנן לא קא חשיב ליה וכו' דהדרת פנים [זקן - רש"י] לא הויה ליה.<sup>(ט)</sup>

והלומד בהבנה דרדיקאית יתפלא וישתומם איך זה במציאות שעור בשר היפה מאיר בכל החדר, אבל המתכוון לאשורו רואה כאן ברורות שאין הכוונה על והרירות עור הגוף, אלא על אור הנשמה שהוא כלפיד אש (ועיין שם במגיד תעלומה, ובכן יהודיע), אור קדוש וגשגב, שבכך היתה שופריהו דהני אמוראי מעין שופריה דאדם הראשון, דהיינו שהיו בעלי נשמה קדושה שהיתה זורחת ומאירה מבעד לעור הגוף. וכן ראו אצל צדיקי אמת, כגון המסופר על רבה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"י שהאיר בקדושתו באור מזהיר עד שהתלמידים נרעדו וברחו משם.

זה גם המכוון בהא דמצינו (מגילה יד, ב) שגילתה [אביגיל] את שוקה והלך [דוד] לאורה שלש פרסאות וכו' עיי"ש, וכולם הקשו על זה (עיין שם בתוספות, מהרש"א, בן יהודע), אך האמת הוא דאביגיל שהיא מן שבע נביאות שנתנבאו להם לישראל (שם בע"א), היתה כמו מלאך, וכשגילתה שוקה נפל נהורא עילאה מאור קדושת נשמתה שהאיר למרחוק, וזה בבחינת (משלי יג, טז) חגיגה יב, א) אור צדיקים ישמה, כמו במשה רבינו שנאמר בלדתו (שמות ב, ב) ותרא אותו כי טוב הוא שנתמלא הבית כולו אורה (רש"י).

<sup>(ט)</sup> 'משמע דשופריה [דרבי יוחנן] היה גם כן מגיע עד שופריה דאדם, שהיה (זהר ח"ג שו, ב) עקב שלו מכהה גלגל חמה'. ושל"ה תולדות אדם בפתיחה

הנשמה, ומתוך כך בת עשרים כבת שבע ליופי כנ"ל.

**ואולם** אין ההיקש למחצה ונדרש גם בהיפוך דבת עשרים כבת מאה, והוא על פי מה ששנו חכמים בלשון המשנה (אבות ה, כא) בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם, שהגוף כבר מתייבש ומצמצק, צפד עורו על עצמו יבש כעין (ע"פ איכה ד, ח), וכהא דמצינו אצל שרה בוקנותה שנתבלה הבשר ורבו הקמטין (בבא מציעא פו, א) וצמקו השדים (רש"י בראשית יח, יב), ועל כך נאמר בה שבת עשרים היתה כבת מאה בביטול כוחות הגופניים. להבהל ולהשתומם ממדרגתה הנשגבה, שאף בהיותה בת עשרים לא היה לה שום נדנוד של תאוה וגשמויות, כמו זקנה בת מאה.

**זאת** ועוד, גם במצב החיצוני של הגוף היתה כבת מאה, שבורה ורצוצה בעצמות יבשות, ואפילו הכי כבת שבע ליופי, (ואדרבה דוקא בגלל זה) וכאמור דעד כמה שהגוף מתבטל מאיר בו ביותר אור הנשמה, ויופיה של שרה לא היה אלא מאור זיו הנשמה.

**על** זה כוונת הכתוב כמה שחזר וכללם שני חיי שרה כולן שוין לטובה, לומר שלא רק בת מאה כבת עשרים אלא גם בת עשרים כבת מאה.

\*

**בדומה** לה היתה אסתר בת בתה, כדמצינו (מגילה יג, א) אסתר ירקרוקת היתה, מרוב הסיגופים שעשתה לעצמה כל ימיה, ובמבט על גופה היתה כשלד של עצמות ונדמתה כמת מהלך, ואולם כשהנשמה הקדושה האירה בה

אז בכל חדר שנכנסה נתמלא כולו אורה, וזה מה ששינה כל מראיתה להשוות לה תואר והדר, כאמור (אסתר ב, ז) והנערה יפת תואר וטובת מראה, דוקא בגלל שירקרוקת היתה ושיברה את גופה בסיגופים, ונתפשטה מהגוף כדוגמת כהן גדול לפני ולפנים שנכנס בנשמה ולא בגוף (זוהר חדש, בראשית לב, ב; ועיין ספר עבודת ישראל על עבודת יוהכ"פ בפירוש דברי הפיוט אתה נכנס למקום אש להבת), [ובמדרש (ויקרא רבה כא, יב ובעין יוסף שם) על הכתוב (ויקרא מז, יז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש עד צאתו, וכהן גדול לא אדם היה, אלא כההוא דאמר רבי פנחס בשעה שהיה רוח הקודש שרוי עליו היו פניו בוערות כלפידים עליו], וזה אמת ויציב ומובן למי שמבין מה זו קדושה.

**ושם** נאמר (אסתר ב, ז) וכמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת, ותנא משום רבי מאיר אל תקרי לבת אלא לבית (מגילה יג, א), ולא אמר הכתוב לקחה מרדכי לו לאשה להורות שהיתה מופשטת לגמרי מעניני אישות, ולא הבינה כלל שיש מושג כזה בעולם, ובהיותה עם מרדכי היתה דבוקה בקדושה עליונה מופשטת לחלוטין מחיזו דהאי עלמא, והיתה לו רק כבת.

**לפיכך** תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכ' וז', וכמדרשו בת מאה כבת עשרים לחטא וכז' כנ"ל, ובהיות דגם אסתר הלכה בדרכיה, עמדה לה זכותה שתבוא ותמלוך על ק' וכ' וז' מדינות.

**את** הדברים האלה אמר רבי עקיבא לציבור שהיה מתנמנם בשעה

ובהגיע תור אסתר בת אביחיל וגו' לבוא אל המלך לא בקשה דבר, משמן המור ותמרוקי הנשים, ובכל זאת ותהי אסתר נושאת חן בעיניו כל רואיה (אסתר ב, טו). ובגלל שעשתה כמעשיה של שרה תבוא ותמלך על ק' וכו' וז' מדינות. ומכאן שהכל תלוי בכח הנשמה, וכמו היופי גם גבורת הגוף באה דוקא עם שבירתו והכנעתו והתגברות כח הנשמה, ובכך לא יחושו לנדד שינה ולהעביר תנומה מעפעפיהם.

\*

בדרך נלך לבאר המדרש הראשון, שהסמך כאן את הכתוב יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה, תמימים מלשון תמות ושלמות, דהיינו שהם שלמים בעבודתם מכל הצדדים, לא כמו שיש אנשים מגושמים בעלי תאוה שמדמים שיכול להיות צדיק מצד אחד ומצד שני למלא כל תאות לבו, ועובד ליצרו וליצרו, שמענג את גופו ומוסיף חומריות על חומר, וכואב ומצטער בכל מיחושי הגוף וכל דאגתו נתונה על החומר, ודא עקא שהנשמה אינה סובלת את החומר, וכמה שהחומר מתגבר כך פנה זיוה והדרה של הנשמה, ונעשה יבש כמת רח"ל ומקצר ימיו רח"ל. אבל יודע ה' ימי תמימים אלו שמקיימים בעצמם (דברים ו, ה) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, בשתי לבבות (זוהר פרשת תרומה ח"ב קסב, ב), בשני יציריך ביצר טוב וביצר הרע (ברכות נה, א), תמים בנשמה ובגוף שגם את הגוף מכניע להשי"ת, בידיעה נאמנה שאין לו חיים בעולם הזה אלא כאשר הגוף תשמש להנשמה, ובאם הנשמה תמאס בו

שהיה יושב ודורש כמעין המתגבר חמש עשרה שעות ויותר, ואולי כמה ימים ברציפות, ותמו ואולו כוחותיהם כי לא היה במציאות לילוד אשה להחזיק מעמד, והתחילו להתנמנם בהיות והגיעו עד כלות הנפש. והוכיח אותם עם מאמר זה, למען ידעו שמלימוד התורה לא יבוא שום הזקן לגוף, וכן מצינו (כתובות עז, ב) דרבי יהושע בן לוי מיכרך בהו<sup>ט</sup> ועסיק בתורה, אמר אילת אהבים ויעלת חן (משלי ח, יט) אם חן מעלה על לומדיה אגוני לא מגנא וכו'.

זה שאמרו, ביקש לעוררן אמר וכו' תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכו' וז', שבת עשרים היתה כבת מאה שאינה יכולה לישון ולאכול, דהיינו שהיא נהגה כך בעצמה אף בהיותה בת עשרים כדי לסגף ולשבר את הגוף, ועם כל זה היתה כבת שבע יופי שהכל סוכין ביופיה, באופן שעיינו הגוף לא הזיק כלל למצב בריאותה. ואף לא יצאה נשמתה על ידי שום חולי, כי אם על ידי בשורת העקידה שגודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחה נשמתה ממנה ומתה (רש"י בפרשתנו כג, ב). גם אסתר ירקרקת היתה מרוב הסיגופים, וחוט של חסד משוך עליה.

<sup>ט</sup> בבעלי ראתן. שהיא מחלה המדבקת רח"ל, כמו שאמרו שם: מכריז רבי יוחנן הזהרו מזובי של בעלי ראתן, רבי זירא לא הזהר יתיב בזיקיה, רבי אלעזר לא עייל באהליה, רבי אמי ורבי אסי לא היו אכלי מביעי דההיא מבוואה. ורבי יהושע בן לוי נדבק אצלם בשעה שעוסק בתורה, ומושיבן אצלו, ומובטח הוא שתגין התורה עליו ולא יזוק (רש"י).

שלוש עשרה ספרי תורה (דברים רבה מ, ט). כי יודע ה' ימי תמומים, לא רק שהם ממלאים שנותיהם אלא שגם הימים הקב"ה ממלא, שלא יחסר להם אפילו רגע אחד, וכל השדים וקליפות ומרעין בישינן שעמדו עליו להזיקו (ראה ברכות ו, א) לא יכלו לו, ומזה סימן שהוא תמים בדרכיו שעבד את ה' בכל גופו, שהגוף נכנע אל הנשמה עד שנעשה אף הוא רוחני, כמו מלאך, לכן חי כל שנותיו וימיו עד שנקרא לשוב אל ביתו.

\*

יש להוסיף עוד, דגוף כזה שהוא כמלאך בודאי שאין רימה שולטת בו, ואפילו במיתתו קרוי חי (ברכות יח, ב), וכהא דמצינו (סוטה יג, ב) ויש אומרים לא מת משה, כתיב הכא (דברים לד, ה) וימת שם, וכתיב התם (שמות לד, כה) ויהי שם עם ה', מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש, בהיות וגם הגוף חי וקיים כמו מלאך, וכאומרם ז"ל עתידין צדיקים וכו',<sup>א</sup> ונמצא דלא רק שבכולם הוה

יתהפך הגוף לעפר רימה ותולעה ללא אפשרות קיום.

ובכן לא יחוס על נפשו מלקנות את התורה בארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם (אבות ו, ה), ויהא נעור בלילות בעסק התורה. דרך שוטים מפשים ופתאים הם האומרים שמרוב הלימוד נחלש האדם ומתקצרים ימי חייו, דאדרבה כי הם חיינו ואורך ימינו, ובהם נהגה יומם ולילה.

וזה אומרו בשם שהן תמימים כך שנותם תמימים,<sup>ב</sup> שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים (סוטה יג, ב), שלא כמו סתם אנשים שעלול לפגוע בו מחלה שמקצרת ימיו, הצדיק ממלא ימיו ואינו נפטר מן העולם עד שקוראים לו מן השמים לחזור ולהיות עם מלאכי מרום, כאשר השלים עבודתו בעולם הזה. משה רבינו מלאו ימיו מאה ועשרים שנה, ובשעת פטירתו כשעלה להר נבו שתיים עשרה מעלות היו שם ופסען משה בפסיעה אחת (שם), ובאותו יום עוד כתב

<sup>א</sup> א.ה. כנראה הכוונה לגמרא (בבא בתרא עה, ב) אמר רבי אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניו קדוש בדרך שאומרים לפני הקב"ה וכו', ומפרש בעין יעקב ע"פ דאיתא במדרש (שמו"ר לח, ב) אתה אמרת קדושים תהיו הסר ממנו המוות, ולפי שלעתיד יהיה בלע המות לנצח (ישעיה כה, ח) לכן יקראו לפניו קדוש, עב"ל. הרי שהקדושה היא סיבה לביטול המיתה ולהשיג חיים נצחיים. וכן מצינו (סנהדרין צב, א) תנא דבי אליהו צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותן אינן חוזרין לעפרן, שנאמר (ישעיה ד, ג) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימין (וע"ע בעץ יוסף על המדרש הנ"ל).

<sup>ב</sup> ביפה תואר על המדרש שם כתב: אפשר לומר שפירושו שהשנים הקצובים להם בלידתם יהיו תמימים ולא יפחתו מהם, וכדאמר (יבמות מט, ב) את מספר ימין אמלא (שמות כג, כו) זכה משלימין לו, ולזה אמר יודע ה', כי אין ידיעה זו מסורה לנו, כי פעמים נחשוב שמת בקוצר שנים, והקב"ה יודע שחיינו שלימים כמו שנגזר בטבעו וכו'. והנכון ששנות הצדיקים יהיו רבים או מעטים יהיו תמימים, כי לא ימותו בתוך השנה, אבל ימלאו שנתם מעת לעת מיום הולדם, וכמו שאמרו (קידושין לח, א) וכו' שיושב הקב"ה וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, שנאמר את מספר ימין אמלא וכו'.



משלי תקמך, והובא בתוס' בבא מציעא קיד, ב ד"ה מה שסדרו; וע"ע שו"ת דברי יציב, יר"ד סימן רלא), וזאת לפי שגם במיתתם הם חיים, ולזה שפיר קבר אברהם את שרה מאחר שגם לאחר מיתתה נמשכו שני חיי שרה ולא היה בה דין טומאת מת.

**ונרמז** גם כן כמה שבא במסורה ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכתה, בכ"ף קטנה, שלא ככה אלא מעט (בעל הטורים), לפי שאין בוכים אלא על המת, והיא נשארה בחיים ורק עברה מעולם הזה לעולם העליון (ועיין צרור המור, פרישת ראה, בפסוק בניס אתם). וזה שדקדק באומרם ואקברה מתי מלפני, כלומר שרק כאן מלפני היא מתה ויש צורך לקבור ולסלק את המת מלפני, אבל באמת היא עדיין חיה.

זה שמסמך המדרש את הכתוב יודע ה' ימי תמימים, כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים, ונחלתם לעולם תהיה שהם קיימים לעולם דגם במיתתם קרויים חיים.

**ויעזור** השי"ת שנוכה לילך בדרכי האבות הקדושים לפחות במעט דמעט ונדנוד שבנדנוד, וזכנו לקדש רמ"ח אברינו ושם"ה גידינו, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. ווישע השי"ת לכל בני ישראל בכל מקום שהם ובכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר, בכללות ובפרטיות, ברוחניות ובגשמיות, בבני חיי ומוזני רויחי, וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

הקב"ה ממלא שנותיהם מיום ליום אלא אף לאחר מכן בעולם הבא.

**בהיפוך** מהאנשים שכל דאגתם לפרנס את גופם, שסופם רימה ותולעה. כמו שאמרו צדיקים בראשי תיבות של 'גוף' גוף ו'יל פ'רעסען, גוף ו'יל פ'איען, גוף ו'יל פ'אפען, גוף ו'ועט פ'וילען [הגוף רוצה לזלזל, לסבוא, לשקוע בשינה, ועתיד הגוף להיות נרקב], דכאשר הגוף נמשך אחר התאוות סופו להיות נרקב. אבל כשמקדש את הגוף יש לו קיום, והוא חי וקיים גם לאחר פטירתו מן העולם.

**ויבואר** בזה עוד ככפל לשון הכתוב, שאחר שאמר ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, חזר ואמר שני חיי שרה, לומר שגם אחר ששלמו מאה ועשרים ושבע שנותיה עוד היו לה שנות חיים בעולם הבא (ועיין אור החיים). ונאמרו הדברים כהקדמה למה שנאמר בהמשך הפרשה שאברהם אבינו נתעסק בקבורתה (עיין אלשיך כג, יט), והלא כהן היה, כדמצינו (גדרים לב, ב) שנטל הקב"ה הכהונה משם ונתנה לאברהם, ואברהם כהן גדול היה (בראשית רבה מו, ה), והרי כהן גדול אינו מטמא אף לקרובים, ואיך זה טימא עצמו אל שרה אשתו. אלא דמצינו (כתובות ק, ב) אותו היום שמת רבי בטלה קדושה, וכתבו התוספות, והרב רבי חיים כהן היה אומר אילמלי הייתי כשנפטר ר"ת הייתי מטמא לו דהאי בטלה קדושה דקאמר הכא היינו קדושת כהונה וכו' עיי"ש (ובוהר ח"א קסה, א), שצדיקים אין מטמאין (ילקוט,

## דברי תורה

### מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

#### ולישרי לב שמחה

להיות מתוך שמחה וטוב לב, בחיות ובהתרווממות הנפש, ולא כמצות אנשים מלומדה. וכן הכתוב אומר בפסוקי התוכחה (דברים כה, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לב, והיינו דאף שעובדים את ה' מכל מקום בא העונש ח"ו על כך שהעבודה לא היתה מתוך שמחה.

**בהקדמת ספר חרדים** מביא בשם האריז"ל, וז"ל: שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שהיה שמו בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית. ואמר, דהיינו דכתיב 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל', פירוש מרוב כל, מכל מיני תענוג שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות, עבל"ק.

**ידוע** מאמר צדיקים, דאף שאין מצוה מפורשת בתורה להיות בשמחה, אבל בכח השמחה יכולים לבוא לידי קיום כל המצוות, ואף שאין עבירה מפורשת בתורה להיות בעצבות, אבל על ידי עצבות עלולים לבוא לידי העבירות הכי חמורות. לכן אצל הצדיק נאמר (תהלים צג, יא) **אזר זרוע לצדיק**

**בתורה"ק** (בראשית כג, ב) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה.

**ברש"י**, לכך נכתב שנה בכלל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי. שני חיי שרה, כולן שוין לטובה. ולכאורה הוא לפלא מה ששיבחה את שרה שהיתה כבת ז' ליופי, והלא שקר החן והבל היופי (משל: לא, ל), ומה תהלה יש בזה אצל הצדיקים. וכן למה חזר ואמר שהיו כל שנותיה שוין לטובה.

**ובמדרש** (בראשית רבה נח, א), ויהיו חיי שרה מאה שנה, יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה (תהלים לו, יח), כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים.

#### השמחה היא יסוד הקדושה

**לבאר** זאת נקדים במאמר הכתוב (תהלים ק, ב) עבדו את ה' בשמחה כווא לפניו ברננה, שענין זה היה מיסודי החסידות כנודע, שעבודת ה' צריכה

בהכרה גמורה דכל מה שקורה ומתרחש בעולם הוא מציווי הבורא ית"ש ושאין שום מקרה ומכע בעולם, הן ברוחניות והן בגשמיות, הן בדברים הנוגעים בגוף והן בדברים הנוגעים בממון, אזי אין שום מקום לדאגה בלבו והוא שרוי תמיד בשמחה ובשלות הנפש.

זהו הרמז בכתוב, ויצחק בא, היינו לבוא למדת השמחה הנרמז ביצחק, יש לזה ב' דרכים, האחד מבוא באר, 'באר' ראשי תיבות ב'ידך א'פקוד ר'וחי, היינו קבלת מסירות נפש כאמת, להיות מוכן למסור נפשו ורוחו למען קדושת השם בכל עת ורגע. והשני הוא לחי ראי, מורה על עינא פקחא, שידע האדם באמונה שלימה שכל הנעשה בעולם הכל מושגת ומפקח בעינא פקחא, והקב"ה צופה ורואה הכל. ובכח עינינו אלו יזכה האדם למדת השמחה, עכדה"ק.

### בעבודה ובזעת אפך תבוא לידי אמונה אמיתית

וצריכים לידע שאמונה אמיתית בה' אינה דבר של מה בכך, ובשביל להתחזק באמונת אמת צריכים יגיעה רבה ועבודה גדולה, כי בוודאי קל לכל אדם לומר שהוא מאמין, אבל האמונה צריכה להיות אמיתית ומושרשת בתוך תוכיות הלב, דגם בדברים שהוא צריך לעשות השתדלות, וכגון בפרנסה אשר הרבה עשו כרבי שמעון ולא עלתה בידם (ברכות לה, ב), או כשבא לו איזה חולי שצריך לילך לרופא, שנתנה רשות לרופא לרפא (בבא קמא פה,

ולישרי לב שמחה, שהצדיקים הם מקור האורה והשמחה. ולעומת זאת העצבות היא יסוד המומאה, ולכן שם הנוקבא דמומאה הוא מלשון יללה (שפע טל, חלק שפע, שער ח). ואף שיכולים לראות רשעים השרויים בשחוק ושמחה, הרי באמת אין זה אלא היתול וקלות ראש ולא שמחה אמיתית בפנימיות הלב, שזה אינו שייך אצלם כלל וכלל.

### קבלת מסירות נפש ואמונה מביאים לידי שמחה

על הדרך להגיע לידי עבודת ה' בשמחה איתא בספה"ק רביד הזהב [הנדרס בהסכמתו של זקה"ק מצאנו זי"ע ועוד צדיקים] (פרשתו, ד"ה ויצחק בא) לפרש הכתוב בפרשתו (כח, סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי, דיצחק הוא מלשון שמחה, כמאמר הכתוב (שם כא, ו) צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי. והדרך לבוא למדת השמחה היא על ידי ב' ענינים, האחד הוא שיהיה האדם מוכן ומוזמן בכל רגע ורגע למסור נפשו למען כבודו ית"ש, וכפי שמצינו (ברכות סא, ב) אצל רבי עקיבא שכל ימיו היה מצפה אימתי יגיע דבר זה לידו. וכן כתב רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בצעטיל קטן (אות א), וידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך וכו'. וכמצב כזה אין האדם דואג ומפחד משום דבר וממילא הוא בא לידי שמחה.

והענין השני הוא בכח האמונה, דעל ידי שהאדם יודע ומכיר

א), מכל מקום החובה לידע שהכל מאתו יתברך שמו.

**דבר** זה הוא עבודה קשה, לבוא לידי הכרה שכל פעולה קמנה וגדולה היא מאת ה' ושריבו ההשתדלות לא תוסיף לו כמלוא נימה. ואפשר הזאת היתה עיקר הגזירה על אדם הראשון (בראשית ג, יט) בועת אפך תאכל לחם, והגזירה לא היתה בגשמיית בלבד, כי הלא בזמננו ישנם כלים שונים שעל ידם נעשית כל המלאכה בקל ומבלי יגיעת אדם, אלא עיקר הגזירה היתה ברוחניות, שהאדם יצטרך ליגיעה ועמל בשביל לידע ולהאמין באמת שפרנסתו ולחמו באים מאת ה' הן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, ולא כתוצאה של פועל ידיו וטרחתו.

**שבן** כל זמן שאדם הראשון ישב בגן עדן לעבודה ולשמירה בעסק התורה (ילקוט, פרשת בראשית, רמז כב) ובקיום מצוות (תיקוני זוהר, תיקון נה, דף סב, א), והיה ניוון משפע עליון בלי שום הסתר פנים, אזי ראה עין בעין שיש בכל דבר ודבר כח אלוקית ושהכל בא ונעשה על ידו ית"ש, אבל לאחר החטא כאשר גורש מגן עדן ונתערב טוב ברע, נעשה מסך המבדיל שיהא קשה לאדם להגיע לאמונה אמיתית ולדביקות הבורא ית"ש, ועל דא וודאי קבכינא.

**ועוד** נאמר אז לאדם הראשון (בראשית שם, יח) וקוץ ודרדר תצמיח לך. והרמז בזה על פי הידוע מה שכתב זק"ק מוהרצ"א ז"ע בבני יששכר (מאמרי אדר, מאמר ב, אות י) דתיבת דרדר רומז לאות ד' רבתי של תיבת אחד שבפסוק (דברים ג, ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה'

אחד, ולאות ר' רבתי של תיבת אחר שבפסוק (שמות לז, יד) לא תשתחוה לאל אחר, וההבדל בין אות ד' לאות ר' הוא העוקץ הקטן באות ד', וכן ההפרש בגימטריא בין ד' לר' הוא כמנין קו"ץ, כי על ידי החטא נגרם שבקל יוכל האדם לטעות ח"ו בין ה' אחד לאל אחר, עיי"ש דבה"ק. וזה היה עיקר הקללה לאדם הראשון, שענין האמונה תבוא לאדם מתוך יגיעה ועמל.

**ובאמור** שכאשר האדם מתאמץ ומתחזק בכל לבו לבוא לידי אמונה אמיתית והוא יודע שכל מה שמתרחש בעולם הוא מהבורא כל עולמים, ואין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז, ב), ומשריש בלבו דכל מה דעביד רחמנא למב עביד, אזי הוא שרוי תמיד בשמחה גדולה ואין בלבו שום צער ועצבות.

### שמחה אמיתית מתוך אמונה בה'

**על** פי האמור יתורץ מה שהקשו חז"ל (שבת ל, ב) בסתירת הפסוקים, כתיב (קבלת ח, מז) ושבתתי אני את השמחה, וכתיב (שם ב, ב) ולשמחה מה זה עושה. דתיבת 'השמחה' בגימטריא ה' מלך ה' מלך ה' ימלך, ומורה על אמונה תמה שיש לאדם בהקב"ה שהוא היה היה ויהיה, שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים בעליונים ובתחתונים, שהכל הוא בהשגחה פרמית, ואמונה כזו מביאה את האדם לידי שמחה.

**ולבן** ושבתתי אני את השמחה דייקא, שעולה בגימטריא כנ"ל, דשמחה כזו שבאה מתוך אמונה שלימה

בתורה, הריהו בא לידי אמונה בה' וממילא בא לידי שמחה.

**יורמז** עוד בפסוק ויצחק בא מבוא באר לחי ראי. ויצחק בא, דהדרך לבוא לשמחה הנרמז ביצחק כנ"ל, הוא מבוא באר, היינו בכח התורה הנקראת באר, כמו שכתב באור החיים הקדוש על הפסוק (במדבר כא, יז) עלי באר ענו לה עיי"ש, וכן אמרו חז"ל (ברכות נו, ב) הרואה באר בחלום וכו' מצא תורה. כי על ידי התורה זוכים לבחינת לחי ראי, היינו שבאים לאמונה בעינא פקוחא של הקב"ה, וכיון שזוכים לאמונה ממילא באים לידי שמחה, וכפי שרואים את לומדי התורה שהם מלאים חדוותא דשמעתתא ומקויים בהם משמח את המקום ומשמח את הבריות (עיין אבות ו, א).

## כל שנותיה של שרה שזין לטובה באמונה ושמחה

**זאת** היתה מעלתה וגדלותה של שרה אמנו ע"ה, שבכח אמונתה השלימה היתה שרויה בשמחה תמיד. דהנה ימיה של שרה היו מלאים צער ומכאובים, שהיתה עקרה אין לה ולד עד תשעים שנה, ואחר כך בפרשת הגר נאמר (בראשית מז, ד) ותקל גברתה בעיניה, ועוד הרפתקאות שעברו עליה. ואם כן שמה יעלה על לב אדם ששרה אמנו היתה אשה קשת רוח ושרויה בעצבות ומרה שחורה.

**לכן** העידה התורה שכל שנותיה שזין לטובה, רצ"ל שכל שנותיה הרגישה שהכל טוב בעבורה ושזין לה

בהש"ת, היא שמחה מעולה ויש לשבח אותה, אבל ולשמחה מה זה עושה, היינו שמחה שאינה מתוך אמונה בה', והוא שמח רק מחמת שסובר שכל הצלחתו תלויה בכשרונותיו ובשכלו, ושבידו תלוי הדבר היאך להרבות רכושו, לשמחה כזו מה זה עושה, דאין זו שמחה אמיתית המושרשת בעומק הלב.

## תורה מביאה לידי אמונה שביאה לשמחה

**ממעם** זה סגולת התורה היא להביא את האדם לידי שמחה, כדרכיב (תהלים יט, ט) פקודי ה' ישירים משמחי לב, שכן על ידי לימוד התורה באים לידי אמונה בה', כי הלא כל התורה שמתויו של הקב"ה (זוה"ק, פרשת יתרו, ח"ב דף פו, א), וקוב"ה ואורייתא וישראל חד (שם, פרשת אחרי, ח"ג דף עג, א), ועל ידי דביקות בתורה הקדושה באים לידי דביקות כבורא ית"ש. וכבר כתב רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בספה"ק נועם אלימלך (פרשת יתרו, ד"ה או יאמר וידבר) וזל"ק, דהנה על ידי התורה אדם בא לידי דביקות, וזהו את כל הדברים האלה לאמר - אנכי ה' (שמות כ, א-ב), הוא הדביקות והאמונה, עכ"ל"ק.

**והתורה** הקדושה מיוערת לכל אדם מישראל, כמאמרם ז"ל (קידושין סו, א) שהתורה כרוכה ומונחת בקרן זווית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד. וכן אמרו (סוכה מב, א) שאפילו קמן היודע לדבר אביו לומדו תורה. ותיבת ישרא"ל נוטריקון יש' שישים ר'בוא א'ותיות ל'תורה (מגלה עמוקות, פרשת ואתחנן, אופן קפג), וכאשר אדם מישראל מתדבק

## מזווה רומזת למסירות נפש ולאמונה בה'

זהו הרמז של ימי החנוכה המשמשים ובאים, שמצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, עד דכליא רינגלי דתרמודאי (שבת כא, ב), דכאשר רואים שהחמה שוקעת וחושך תכסה ארץ, אין מי יורה דעה ומי יבין שמועה, אזי דייקא בזמן כזה צריכים להתחזק בשמחה על ידי הדלקת אור המנורה המורה על שמחה ככתוב (משלי יג, ט) אור צדיקים ישמה, וכן כתיב (אסתר ח, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה וגו'. ולהתחזק בבטחון כבורא כל עולמים ולא ליפול ח"ו בורעות היאוש ח"ו, אדרבה להדליק נרות חנוכה ולמלא הבית כולו אורה, ועל ידי זה תכלה רגלא דתרמודאי שהם אומה רשעה, כי על ידי התחזקות בשמחה ובאמונה מעוררים שתהיה מפלה לכל שונאי ישראל ולא תהא להם תקומה יותר.

**לְבַן** נר חנוכה משמאל ומזווה מימין (שבת כב, א), ועל פי דברי הרביד הזהב, שהעצה לבוא לשמחה הוא על ידי מסירות נפש ועל ידי אמונה, ושניהם רמוזים במזווה, שנאמר בו הפסוק שמע ישראל, ומורה על מסירות נפש על יהוד ה', וגם מורה על גודל אמונתנו שהקב"ה הוא ש'ומר ד'לתת ישראל ומגן בעדנו תמיד. וכאשר יש לאדם מזווה בימין, והיינו שהוא מתחזק בב' ענינים אלו, הריהו זוכה לבחינת נר חנוכה של אורה ושמחה.

[מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין  
ש"ק פרשת חיי תשנ"ו]

שום צער וצרה, ולכן היתה שרויה תמיד ברוב שמחה. וזהו בת ק' כבת כ' לחטא, שמעולם לא התרעמה ח"ו כלפי מעלה, וכמו שבשנותיה האחרונות לאחר לידת יצחק היתה בוודאי שרויה בשמחה, כך היתה בכל שנותיה באמונה תמה ושלמה.

**וראיה** לדבר, שהיתה בת כ' כבת ז' ליופי, שתמיד היתה במאור וצהלת פנים. ומצינו כתוב (בראשית כט, ז) ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה, וברש"י שלאה היתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה, ורחל שלא בכתה היתה יפת תואר ויפת מראה. ומעלה זו היתה אצל שרה שהיתה תמיד כבת ז' ליופי, רצ"ל שתמיד חיתה מתוך שמחה וצהלתה נסוכה על פניה, כי אמונתה לא נפגמה אף בדקה מן הדקה. ובזכות זה זכתה למעלת הנבואה, כדמצינו (רש"י, בראשית כא, יב) שאברהם היה מפל לה בנביאות, ואין הנבואה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה (עין שבת ל, ב; רמב"ם, יסודי התורה ז, ד).

**לְבַן** הסמך המדרש את הכתוב, יודע ה' ימי תמימים, לרמז דאם האדם מקיים מה שנאמר (דברים יח, יג) תמים תהיה עם ה' אלקיך, וכפירש"י, התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות עכ"ל, והוא יודע שאין שום מקרה בעולם זולתו, אזי הוא בא לידי שמחה. וכשם שהם תמימים כך שנותם תמימות, שיהיה בבחינה של כולן שוין לפובה, שכל שנות ימי חייו יהיה מלא שמחה וטוב לבב.

הרה"ח ר' ישי הכהן לוינשטיין הי"ו

בני ברק

**לעילוי נשמות חמותו**

מרת **פראדל** בת הרה"ח ר' בצלאל ע"ה

אשת הרה"ח ר' אלכסנדר שנמג ז"ל

נלב"ע ביום כ"ח מרחשון תשע"ז

**תנצב"ה**

\*\*\*\*\*

הרה"ח ר' משה שמחה לוי הי"ו

ירושלים

**לעילוי נשמות**

אביו הרה"ח ר' **אלחנן ישראל** ב"ר משה שמחה ז"ל

נלב"ע ביום ד' כסלו תשס"ו

ואמו מרת **ליבא** ב"ר געצל ז"ל

נלב"ע ביום ד' טבת תשנ"ד

**תנצב"ה**

\*\*\*\*\*

**לקיים רצון צדיק!**

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

המחותנים, הרה"ג ר' לוי יצחק אסטרייכר שליט"א

קרית צאנז, נתניה

והרב גבריאל שנק שליט"א

אלעד

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח חיים שלום מרדכי אסטרייכר שיחי  
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב  
החתונה אי"ה ביום שני הבעל"ט, אור לר"ח כסלו, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה  
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

\*\*\*\*\*

הרה"ג ר' שמואל נטע זלמנוביץ שליט"א

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר ישראל אריה שיחי  
שנבחן בהצלחה על שיש מאות דפי גפ"ת בעל פה  
ונתעטר בתואר "החבר"

יה"ד שיוכה להמשיך ולהתעלות מעלה מעלה באהלה של תורה, מתוך רוב נחת ואושר כה"י

**ולעילוי נשמת אביו**

הגה"צ רבי אליהו זלמנוביץ זצ"ל

בן הגה"צ רבי ישראל אריה זצ"ל אב"ד עכו ומח"ס "חיי נפש"

נלב"ע ביום ב' כסלו תשע"ה

**תנצב"ה**

\*\*\*\*\*

הרה"ח ר' צבי שנק הי"ו

קרית צאנז, נתניה

ובניו וחתניו הי"ו

**לעילוי נשמת זוגתו, אימם וחמותם**

מרת רבקה ע"ה

בת הרה"ח ר' יעקב דייטש ז"ל

נלב"ע ביום ש"ק פ'ר' חיי שרה, כ"ז מרחשון תשפ"א

**תנצב"ה**